

INHOUD EN PRAKTIJK VAN HET BOEDDHISME

31 oktober 1958

Goedenavond, vrienden.

Allereerst moet ik u erop wijzen, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Waar geen openbare Allerzielenherdenking zal kunnen worden gehouden, zullen wij ook hier enige tijd aan besteden. Volgende week zal er gelegenheid zijn tot het stellen van vragen in het algemeen. Ons onderwerp voor vandaag is: "INHOUD EN PRAKTIJK VAN HET BOEDDHISME".

Het Boeddhisme is ouder dan de leer van de Gautama Siddharta. Deze Sakyanuni, heeft de leer van vernieuwing gebracht in een bestaande boeddhistische wereld. Het begrip van de Boeddha, van Boedh - de onthechting - kan worden herleid tot de periode, dat men nog zijn geschriften in het Sanskriet opstelde. De gedachtegang was er oorspronkelijk een van een zich verenigen met de Goden. Men meende te kunnen ontwaken in een soort Zomerland, waar men, mediterend in een zich openplooiende lotus, langzaam maar zeker de vrijheid van geestelijk leven zou vinden. Geloof aan reïncarnatie behoorde ook toen reeds tot deze belijdenis, deze reeks van religieuze thesen.

Wanneer wij tegenwoordig "Boeddhisme" zeggen, dan denken wij toch zeker vooral aan de openbaringen van de laatste Boeddha. Daar ontdekken wij een theorie van eenheid. Er zijn de gulden regels, die hij geeft, de peilers van de weg a.h.w. Wanneer wij dit alles ontleden, dan komen wij tot de conclusie, dat Boeddha in het kort dit heeft gezegd:

"In de kosmos is elke hechting een bezwaar, elke angst evenzeer. Want daardoor zijn wij eenzijdig gericht. Eenheid met God kun je alleen bereiken, wanneer je geheel in Hem, in de Schepping opgaat, zonder te begeren of vrezen. Eerst daardoor geef je je eigen persoonlijkheid zover prijs in stoffelijke zin, dat je het geestelijk Ik kunt verwerklijken".

Hier zijn natuurlijk zeer vele commentaren over gegeven. Heel vaak horen wij ook misinterpretaties. Wanneer wij denken aan de bekende legende van de olifant en de blinden, dan krijg je zo de indruk, dat Boeddha hier een willekeurig voorbeeld heeft genomen. Dat is helemaal niet waar. De Olifant-God, Ganesha, is een God van wijsheid. Als wij zijn legende op deze wijze proberen te vertalen, dan krijgen wij dit beeld:

"Zij, die blind zijn voor de waarheid, benaderen de wijsheid. Elk van hen krijgt een eigen deel ervan. Zoals de blinden, de een de romp, de ander de staart, de ander de slurf betasten, een vierde de poten. Elk van hen zei: "De olifant is dat, wat ik heb gevonden". De wijze begrijpt, dat hij met zijn beperkt besef geen omlijning, of omschrijving kan geven."

Boeddha heeft getracht aan te tonen met deze gelijkenis, dat wijsheid juist bestaat in een aanvaarding van alle mogelijkheden, zonder daarbij het eigen geleerde te verliezen.

Hoe is dit met het hedendaagse Boeddhisme in overeenstemming te brengen?

U zult begrijpen, dat de mens een zichtbaar teken of symbool nodig heeft. Dat symbool, dat wij het meeste aantreffen in het Boeddhisme, is dat van de Boeddha, zoals hij onder de Bodhi-boom zit, te midden van de brandende zon soms, verloren voor de wereld, opgaande in de kosmos. Zijn hoofd is gekroond met de slakken, die hem een helm vormden en zo, ten koste van hun eigen wezen en leven misschien, hem beschermden tegen de zon, die hem lichamelijk nog kon doden.

Het is begrijpelijk, want elke mens voor zich verlangt deze bevrijding te verwerklijken. Elke boeddhist droomt ervan om ontrukt te zijn aan deze wereld van geesten en demonen, aan deze wereld van stoffelijke noodzaak en dreiging. Hij wil vrij zijn en opgaan in die vreemde wereld, waarin men het zijnde beschouwt, één zijn met de Schepper, niet zelf daadwerkende levende, maar slechts volvoerend, wat de Schepper als uiting mogelijk maakt door Zijn wil en Zijn instigatie. De eenvoudige mens kan zich een leven van Niet-Zijn niet voorstellen. U denkt ook in

een vormenwereld en u realiseert zich ook voortdurend het leven als zijnde gebonden aan stoffelijke normen. Wanneer wij over het hiernamaals spreken, dan tekent u onmiddellijk een gulden Jeruzalem, een zomerland met tuinen, die wel bestaan, maar alleen als product van de menselijke gedachte. Ook van de overgegene mens. De werkelijkheid is achter dit alles verhuuld. De waan, die wij wel tegen komen als de dodende Godin, haast vanaf het begin van de Hindoeleer, openbaart zich in het boeddhisme nogmaals in een nieuwe vorm. De begoocheling van het denkbeeld, de illusie van het zelf geschapene, die blind maakt voor de waarheid. En deze verblindheid is bij de mens aangeboren. Hij wil en kan zich niet een Niets denken, vanuit stoffelijke normen gezien. Hij kan niet accepteren, dat in het Ledige een voller en intenser leven kan bestaan, dan in de wereld, die hij kent.

Hij droomt van vorsten en paleizen. Hij wil de glorie van het geloof zien, geopenbaard in grote tempels. Hij stroomt, bijgelovig als hij is, over grote afstanden tezamen met anderen om een Boeddhabbeeld gewijd te wassen, of de tempel te vergulden, waarin de beelden van de Boeddha rusten. Niet alleen de beelden van de Boeddha. Uit het oude geloof zijn vele geesten en demonen overgebleven. In het nieuwe geloof zijn er vele wijzen gekomen. Onwillekeurig heeft men dezen tot een soort Goden verheven. Men zegt niet: "Sakjamuni is God". Men zegt wel: "Hij is het heiligste". Dat komt er wel heel dicht bij. Men begrijpt niet, hoe het kan, dat Boeddha deel is van alle mensen. Evenzeer als Jezus deel is van alle mensen en toch volledig onthecht, volledig vormloos en wezenloos. Men wil doordringen in het geheim, men moet studeren. Overall zitten de monniken en maken zwaarwichtige meditatie's de hunne. Zij schrijven de resultaten op in boeken. Zij studeren en studeren, tot er stapels zijn geschapen van boeken, die elke zin van de Boeddha becommentariëren. Die elke overlevering en legende verklaren en nog eens verklaren, de ware leer van de eenvoudige Verlosser die eens Prins was. Hij, die werd tot een geestelijk Licht van de Aziatische wereld, is bijna gedooft onder de voorschriften en bijgeloof.

Wij hebben daar de kloosters in twee verschillende orden, van de gehuwde monniken en de monniken, die een celibaat aanvaarden. Maar in beide gevallen laten die kloosters nogal wat te wensen over volgens de westerse opvattingen. In beide gevallen zien wij praktijken, die men op het minst wel afgoderij kan noemen. Wilt u regen hebben? Ga naar uw klooster. Zij nemen de heilige geschriften en 20, 30 monniken komen. Elk neemt een blad voor zich, zij lezen hardop. Misschien wel 2 of 3 dagen, wanneer u het kunt betalen. Dan zal er wel regen komen. Is er iemand gestorven? Ga naar de monniken toe. Zij zullen komen om de ziel te geleiden tot een ander leven en een betere incarnatie. Dit alles is dwaasheid. Maar een dwaasheid, die wel meer voorkomt. Wat is uiteindelijk deze priesterlijke bediening, die dient om de ziel gemakkelijker over te laten gaan anders dan een soort bediening, een heilig oliesel? Wat zijn de boeddhistische gebeden en gezangen eigenlijk anders, dan een Miserere, een De Profundis? Het blijft uiteindelijk een offer en een gebed voor de geest van de overgegene, opdat God hem goed zal ontvangen. De verschillen liggen alleen in het uiterlijke: het ritueel, de gebruikelijke wijze van toediening en toepassing, maar zeker niet in de geaardheid.

Ook bij de boeddhistische riten vinden wij een indeling naar rangen, klassen en standen. De werkelijk verlichte boeddhist is veelal een zwerver, een zoeker, een bedelaar. Hij volgt hierbij het voorbeeld van zijn grote meester, die immers ook met de bedelnap nederig door het land trok, aanvaardende wat geschonken werd. Doch als deze, behouden zij niets, behalve wat hen noodzakelijk is als voeding en kleding. Terwijl de zwerver door de wereld gaat, vindt hij altijd wel een plaats om even neer te zitten in meditatie, zichzelf even te vergeten. Ziende naar het eeuwige groen van de bomen, of neerhurkende langs een weg, vol van ouderwetse en moderne voertuigen, te midden van vluchtende groepen, bruidsstoet en handelsrumoer, om in zich iets te herkennen van de grote werveling van het leven, die moet worden terug gebracht tot het Ene, de Levende Adem Gods.

Het volk eert deze rondtrekkende wijzen en priesters wel zeer. Maar velen onder hen zijn uiteindelijk niet veel meer dan bedelaars. Zij werken met even bedrieglijke middelen als eens de monniken, die aflaten verkochten in de christenlanden tijdens de vroege middeleeuwen. Zij zijn vaak grote komedianten. Daarnaast zijn zij ook wichelaars. Toch schuilen er enkelen onder hen, die grote wijsheid bezitten. De doorsnee mens kan echter geen onderscheid vinden: hij gaat eerder naar de magiër, die hem een horoscoop trekt en de verzekering geeft van een voorspoedig leven en zo dadelijk nog een gunstige incarnatie. Dit trekt meer aan dan de

sombere les van de wijze, die het rad van het leven toont en maant: Onthecht u, of ga door de onderwerelden, door alle hellewerelden. Zoals gij nu leeft, zult gij steeds wisselen de werelden van smarten en die van genietingen. Maar nooit zult gij bevrijdt worden. Mens zult gij zijn en mens zult gij worden, telkenmale weer. Misschien zult gij zelfs in een lager wezen moeten terugkeren. Maar slechts zij, die alleen de eeuwige krachten Gods aanvaarden, kunnen uit de razende kringloop worden bevrijd.

Dat klinkt de mensen niet prettig in de oren. Het is te moeilijk. Het gaat hen als de jongeling, toen Jezus tot hem zei: "Laat alles achter, wat gij bezit. Geef uw goederen aan de armen. Verlaat uw vrouw, uw kind, uw vader en uw moeder. Hecht u aan niemand, doch kleef slechts Mij aan en volg Mij." De jongeling weende en ging heen. Dat is het beeld van de gehele wereld. Als de Boeddha deze vrijheden zijn volgelingen oplegt, zijn het de avonturiers, zij, die niets te verliezen hebben, die er misschien een aangenaam leventje in vinden. Maar geestelijke wijsheid en inwijding vind je niet in het avontuur. De anderen proberen de zaak te delen: zij willen wel geestelijk vooruit, maar aan de andere kant willen zij handel drijven, huwen, leven als gewone mensen en toch monniken zijn, gewijden. Dan worden zij opgevoed in een klooster. Een klooster dat vaak - evenals de kloosters in de vroege middeleeuwen in Europa - een school is. Daar leren zij dan na te denken, maar ook om te bedelen. Men leert de jonge mensen het goede vinden. Maar zij vinden er ook veel slechte gewoonten. Homoseksualiteit bv. komt in vele kloosters voor.

Maar wanneer de kinderen ouder worden, komen zij voor de keus te staan. Zij hebben de eerste wijdingen ontvangen. Zij hebben - afdankertje van anderen misschien - de eerste pij omgeslagen. Nu moeten zij kiezen, wat zij in het leven gaan doen. Zullen zij het gele kleed aanvaarden? Zullen zij met geschoren hoofd nadenkelijk door de wereld gaan, zoekende naar de oneindigheid? Beneden ligt verlokkelijk het dorp. Verder roept hen de stad met zijn vermaak, zijn rumoer, zijn spookwegen. Daar zijn de meisjes, die zo liefelijk verstolen kunnen lachen. Daar zijn de vechthanen en krekels met hun spanning. Daar wachten strijd en roem in de oorlog. Daar lokt het avontuur der karavanen, die wegtrekken naar onbekende streken en rijkdommen terug brengen. Zij zien de Pathanen en Afghanen met hun handelswaar. Zij zien een Bubu met plechtig waggelende gang op weg, om zijn gelden tegen hoge rente te lenen. Er is zoveel te beleven. Er zijn zoveel dingen die lokken: handelsintrige en liefdesspel, politiek en lachend spel om macht. O, zij zullen terugkeren naar het klooster. Maar negen maanden van het jaar zijn hun eigen. Die tijd willen zij in de wereld leven. Wat wordt hun zoeken dan? In vele gevallen is hun drie maand durende retraite voor hen hetzelfde als de twee weken durende tocht met de kegelclub voor sommige veelgeplaagde westerse echtgenoten.

Eerder dan een werkelijke terugkeer naar het geestelijke leven is het een ontspanning, een even vrij zijn van de moeilijkheden van het bestaan, een zich bevrijden van de strijd om het bestaan. Men mag dit deze mensen zeker niet kwalijk nemen. Zij zitten daar in meditatie, zij luisteren, wanneer de gong klinkt, of de ramshoren zich laat horen. Zij volgen de voorlezingen van gewijde geschriften. Misschien murmelen zij de eeuwige spreuken over het kleinood in de lotus, vooral in de noordelijke kloosters. Maar wat zijn zij eigenlijk? Het zijn mensen, die hopen, met hun God handel te kunnen drijven. Mensen, die proberen twee dingen tegelijk te bereiken. Daarom kunnen zij de oneindigheid des levens evenmin in zich gevoelen, als de rijkdommen van de wereld geheel genieten.

Er zijn er ook, die zelfs deze dingen niet kunnen doen. Voor hen blijven de scholen van de kloosters gesloten. Voor hen staan misschien in deze tijden andere scholen, of zelfs universiteiten open. Maar de intensiteit van het beleven, dit eerst in meditatie neerzitten, het opdreunen van teksten, tot men uiteindelijk leert te beseffen, wat zij uiteindelijk inhouden, de studie van de wetten van het leven is hen teloor gegaan. De westers gevormde academicus ziet zijn priester veelal als een eigenaardig, ietwat ranzig ruikend mannetje, dat slechts op een enkel, eigenlijk niet belangrijk punt, wijsheid bezit. Indien de priester al gewaardeerd wordt, is het om deze wijsheid. Zeker niet meer om zijn contact met de oneindigheid. Voor de eenvoudige mensen, die geheel geen onderricht gekregen hebben, is de priester de machtige tovenaer, de mens, die demonen op kan roepen, de mens, die men ten koste van alles tevreden moet stellen. Daar wordt de priester tot wonderdokter, wichelaar, behoeder van de stervenden, de zegenbrengende voor alle pasgeborenen. Het geloof is geworden tot een vreemde mengeling van wijsheid, esoterie, oud-heidense magie en modern denken. Dit heeft het boeddhisme van

heden gemaakt tot iets, wat even ver is verwijderd van Siddharta 's leer, als het Christendom uit deze tijden verwijderd is van het eenvoudig geloof, dat Jezus predikte, een geloof, dat geheel berustte op naastenliefde, niet op bezit of recht.

Het meest aansprekende aspect van het boeddhisme, vooral voor de westerling, is wel het steeds op aarde weerkeren van de ziel. Want de reïncarnatie beheerst het oosten vaak. Trekken niet de priesters uit naar alle windrichtingen, of door orakels aangeduide plaatsen, om daar de reïncarnatie te vinden van een levende Boeddha, die zo even uit het aardse leven is heen gegaan? Bij het sterven van boeddhistische en Tibetaansche kloosterabten, een laatste sjerp in de hand gedrukt, beginnen reeds de wichelaars met hun pogingen de plaats te bepalen, waar deze ziel opnieuw de wereld zal betreden. Voor het westen is dit alles haast ontstellend. Toch is de leer van de kringloop een zeer belangrijke. In het boeddhisme bestaat er geen eeuwige kwelling, evenmin als er een eeuwige zaligheid is. Er bestaat alleen een opgaan in God, een in harmonie zijn met God. Als kerk kent het boeddhisme vele voorschriften en wetten. Maar de Verlichte zelf heeft geen enkele wet gegeven, uitgezonderd deze: "Mens, leer jezelf te zijn in volledige rechtvaardigheid en eerlijkheid. Zoek in jezelf, maar denk niet aan jezelf."

In deze Aziatische wereld zal men geen Allerzielendag vieren, zoals jullie. Maar voor de meeste boeddhisten leven de doden intenser en werkelijker dan voor u. Soms, wanneer zij over de straten gaan, ziet een klein kind hen aan. Zij menen misschien een geliefde vader, of moeder, terug te herkennen. Soms komt een kind in een vreemde stad, loopt naar een huis of winkel toe. Het grijpt er iets en zegt: dit is van mij. Vaak hoort men dan zeggen: dat kan wel, want mijn vader, die dit bezat is dan en dan gestorven. Men gelooft aan geesten, die door de werelden heen trekken, maar die ook zich kunnen manifesteren. Men gelooft aan eeuwige krachten, die een pad bepalen, langs hetwelk men kan gaan. Daarom treurt men niet zozeer om de doden, als men dat in het westen doet.

Wie overgaat, gaat heen, maar wanneer wij klagen, beklagen wij onszelf. Wie overgaat, rustig en waardig, met een onthechting van het leven, gelijktijdig misschien met een laatste woord van goedheid, schept een gouden verwachting. Zou deze misschien uiteindelijk aan de kringloop ontsnapt zijn? Zou deze mens misschien eindelijk dat hogere plan van bestaan gevonden hebben? Zou er eindelijk, gebonden met heel de wereld en speciaal met degenen, zoeven verlaten, nu een lichtende kracht wonen in het Goddelijke? Zou het erfrecht zijn op de eeuwigheid? Niet zo treurig, niet zo sentimenteel. En toch met een eerlijk leed. Zó ziet de Boeddhist zijn doden.

U moet het goed begrijpen. Wanneer die kringloop van de wereld voor ons duizend keer herbegint, dan kunnen wij niet zeggen, dat wij iets bereikt hebben. Vroeger dacht men dat wel. Vandaar dat de Brahmanen bv. voor zichzelf het recht in aanspraak nemen meerdere malen geleefd te zijn, zij zijn de meerdere malen geboren. Zij hebben dat ook letterlijk geïnterpreteerd. Meermalen geïncarneerd op deze aarde, bedoelden zij daarmee. Neen, die eeuwige terugkeer is voor de boeddhist weinig interessant en weinig belangrijk. Het is goed, dat het gebeurt, omdat er achterblijft de vreemde, nevelige wereld, die men foutievelijk wel eens Nirwana noemt en die in feite niet de droom is, maar het werkelijk leven en deelgenootschap aan de kosmos. Alle riten van het boeddhisme zijn hierop mede ingesteld. In vele tempels vindt u de voorstelling van de hellewerelden, van de demonen, die de mens zal moeten ontmoeten, de strijd en kwelling, die hij zal moeten ondergaan, totdat hij zich vrij maakt van het rad. Soms ziet men de serene geesten van hen, die behoren tot de hemelwerelden en die daar de mens aan de hand voeren, opdat hij in vreugde en wijsheid een volgende maal zal kunnen ontsnappen.

In de reeksen van incarnaties opgetekend in de boeken en gebeiteld in de muur vinden wij het hele leven, tot symbool gemaakt van de oneindigheid. De simpele mens begrijpt het misschien niet en dreunt vaak de priesterspreuken op in een archaische taal, die hijzelf niet meer verstaat. Ondertussen, vrienden, leven dáár juist de doden, gaat dáár het leven voort, een eeuwig wentelend wiel, dat nimmer ophoudt, dat wiel, dat de ontsnapping mogelijk maakt aan een ieder die leert, wat de werkelijke waarde ervan is. Daar ligt dan het vreemde toneel van Indië. De vlakten met de mensen, die leven als de andere mensen, met hun kleine zorgen en hun kleine leed. Daar gaan, naast de zakelijk gekleden, de fantastische oude gewaden, de getulbanden, de met vreemde mantels behangenen, over de wegen. Vele geloven kruisen er elkaar. Vele tempels staan daar. Menige boeddhist buigt een ogenblik voor het schrijn van een vreemde God.

Zijn alle goden geen weerkaatsing, geen weerspiegeling van de oneindigheid? Ergens, aan de rand van een stad, zit een wijze. Soms verwaardigt hij zich om te spreken. Dan klinkt zijn taal als een orakel en de menigte is ademloos en probeert te begrijpen, wat de wijze zegt.

Soms gebeuren er wonderen. Dan luisteren de dieren des velds. Dan komt een vlucht vogels, neergestreken op bevel van de wijsgeer die daarmede alleen maar de gebondenheid wil bewijzen, die bestaat tussen al het levende. Daar zijn de bergen, woest en hoog, waar ergens achter geheimzinnige dalen de verborgen rotstempels liggen. Daar leven de beelden van de oudste Goden, maar daar ligt ook de wijsheid begraven van een boeddhisme, dat niet slechts enkele honderden, maar vele duizenden jaren telt.

De mensen zijn er eenvoudig, daar in de hoge luchten. Daar zijn de sherpa's, de jagers en gidsen, die met de blanken misschien de bergen mee intrekken en toch speciaal hun eigen grootheid vinden, ergens in de toppen, die de geheimzinnige wezens kennen die de Himalaya 's doorkruisen. Daar zijn de met vreemde punthoeden getooiden, die over de verre bergpassen trekken, met hun ossen misschien, overblijfsel van een oude tijd, nog een ogenblik de koude trotserend en de sneeuw. In hen allen klinkt toch een echo van die ene oneindige waarheid, binnen de lotus van het ontplooiend besef. In de bloem van het zich langzaam ontplooiend wezen ligt het juweel, dat God is, ligt de volmaaktheid en de Schepping.

Zij dragen het door de wegen en door de bergen. Zij dragen het naar de door wind omspeelde vlakten van Tibet. Zij dragen het langs kloosters, waar magische ritens langzaam maar zeker alle boeddhisme hebben doen overgaan in een oud herleven van tovenaarsgebruiken. Zij dragen het door de moderne havensteden heen.

Niemand kan het zien. Boeddhisme is eigenlijk geen geloof, vrienden. Het is een levensaanvaarding. Denk niet, dat een inwijdingsleer, of het boeddhisme, u ooit een godsdienst kan zijn. Dat hebben de mensen ervan gemaakt. Hun honger naar een contact met God, hun handelen met God, hun verlangen naar geestelijke beschermers, naar wijding, naar het magische verschijnsel hebben dat gemaakt. Maar de kern van het boeddhisme ligt verder. Zij leeft in de kloppende harten der mensen als een verwachting van een onbegrepen oneindigheid. Het is een begrip van een keten die schakel na schakel voortgaat door de tijd, zonder dat één mens precies begrijpt, waar het begin en waar het eind is, maar zij voelen: zij zijn er deel van. En onbewust handelen zij daarnaar. Daarom zal Azië nooit geheel westers kunnen zijn. Want het besef van zo'n grote erfenis in geestelijk licht en geestelijke waarden stelt je in staat er meer tijd aan te verspillen. Het weten omtrent de oneindigheid van levens maakt de tijd minder belangrijk. Het geloof in de eeuwigheid maakt ook het leven goedkoop. Wat is een sterven, wanneer je morgen misschien weer herboren wordt?

Laat dan de priesters daar zitten met hun plechtige brillenglazen en hun kaalgeschoren hoofden, laat de wierook maar branden, laten de mannen en vrouwen hun muntstukjes werpen naar het beeld van een rustende Boeddha. Wat hindert het? Laten de kinderen hen bloemen brengen. Laat men offers brengen aan zijn Goden. Het is onbelangrijk. De ritens en gebruiken, de reinigingen en geestbezwingingen, de meditatie's zijn allemaal het symptoom van één ding, wat het boeddhisme heeft geopenbaard, wat werkelijk belangrijk is: de kern van de mens en de kern van het leven: God geopenbaard in Zijn Schepping, waarbij de mens is één reeks van verschijnselen, die uiteindelijk bewust geworden, zich aanpast bij de harmonie van het oneindige om zo daarin op te gaan. Als Zijn en Niet-Zijn tegelijk. Dromend en levend. Gelukkig op een andere wijze, dan een wereld zich dromen kan.

Over de leringen van de Gautama Boeddha is veel meer te zeggen. Er zijn overal boeken te koop, waar die dingen in staan. Maar kunt u iets begrijpen van de essentie van het boeddhisme? Het boeddhisme, dat de tijd wegvaagt, omdat het leven voort gaat. Het boeddhisme, dat alle verschijnsel onbelangrijk maakt, omdat het juweel zelf, begraven in de mens, God heet. De verlichting, die niet een stijging boven de mensheid uit is, maar een zó grote eenheid, dat zelfs de koningscobra zich wiegend verheft om schaduw te werpen op hen, die mediteren. Vergeet ook deze wijsheid niet: een wijsheid, die begrijpt, hoe klein het begin is, dat werd gegeven en die kan aanvaarden, dat men steeds verder moet zoeken naar uitbreiding. Onthoudt u deze dingen. Leest u dan eens na, wat er gezegd wordt over Boeddha en over boeddhisme. Leest u dan eens, wat er van zijn uitspraken bewaard is gebleven. Probeer te begrijpen, dat achter de wegen, achter de gulden middenweg, achter de pijlers van de ontwikkeling, niets anders ligt dan

het ene, het geloof en de onbelangrijkheid van een menselijk leven in een bepaalde vorm, en in een aanvaarding van God als de kern van alle dingen.

Goedenavond.

GRENZEN

Goedenavond, vrienden.

U kunt zelf een tweede onderwerp stellen.

Reactie: "Grenzen"

Antwoord: Wat zijn grenzen? Grenzen zijn de kunstmatige lijnen, die de mens trekt in zijn eigen leven en dat van anderen. Grenzen zijn scheidingen, niet gewild door de natuur, die de mens opbouwt om zo zijn meerwaardigheid en eigen grootheid te bewijzen. Grenzen zijn het onvermogen van de mens om vrij te zijn. Hij kan niet leven zonder grenzen.

Bestaan er eigenlijk werkelijk grenzen? Buiten de grenzen in de mens: neen. Het is bijgeloof. Kijkt u naar de landen en zegt u dan eens: is het nodig om een grens te trekken rondom Engeland? Heeft de natuur zelf hier geen isolatie geschapen? Is het natuurlijk om een grens te trekken tussen Nederland en Duitsland, Nederland en België, België en Frankrijk? Is het redelijk een grens te trekken tussen het grote Rusland en de rest van Europa? Neen, vrienden, zo goed als al deze staatsgrenzen en zelfs de geografische scheidingen in feite geen onoverkomelijke belemmering dienen te worden, zo zal geen enkele grens werkelijk voor ons bestaan, indien wij werkelijk bewust zijn.

Men zou mij hier voor kunnen werpen: maar er bestaat toch een grens tussen uw wereld en de onze? Die bestaat voor u, omdat uw bewustzijn nog niet in staat is deze grens - of beter dit verschil van bewustzijn - te overbruggen, te overschrijden. Maar, zo goed als er voor ons geen grens is tussen hemel en aarde, bestaat de grens voor u niet werkelijk. Want ook u bent een deel van al het zijnde. Er bestaan geen grenzen voor u, indien u zich bewust kunt zijn in alle delen van de goddelijke volmaaktheid.

Misschien wilt u opmerken: maar er zijn toch grenzen aan hetgeen geoorloofd en wat niet geoorloofd is? Waaruit werden goed en kwaad geboren? Uit de mens, die, volgens de legende, van de vrucht at. Uit het oordeel, dat de mens zelf geveld heeft, zeggende: dit is geoorloofd, aanvaardbaar en dat andere niet. Wat gisteren nog goed heette, is vandaag al weer verwerpelijk, wat heden verwerpelijk is, zal morgen misschien de hoogste deugd zijn. De grenzen die u zich hebt gesteld in sociaal en maatschappelijk opzicht, bestaan niet. Zij zijn hetmproduct van een algemene hallucinatie. Toch meent men zijn eigen waarden alleen aan dergelijke grenzen te kunnen toetsen. Alsof het oordeel van de mens beslissend ware.

Heeft God ons dan grenzen gesteld? Ja en neen. De grenzen, die God ons heeft gesteld, zijn de grenzen van onze bewustwording. Wij kunnen nooit méér zijn dan God. Daarin zijn wij dus beperkt. Zelfs, als God oneindig is, bestaat voor ons toch de beperking: wij kunnen nooit méér worden. Maar moeten wij dan wel meer worden dan God? Dat is helemaal niet nodig. Voorlopig stelt ons bewustzijn ons niet eens in staat, ook maar een klein deel van God te kennen en te begrijpen. Conclusie: De grenzen, die God ons stelt, zijn grenzen - zo al bestaand - die wij niet eens zouden kunnen beseffen. Zeker is echter wel, dat elke grens, die wij ons zelf stellen, voortkomt uit ons onvolledig begrijpen en weten. De mens, die werkelijk alles zou kunnen weten en begrijpen, zou geen grenzen kennen of stellen, voor zich, noch voor anderen. Hij zou alleen het verschil kennen tussen hetgeen het "ik" bevestigt en dat, wat het niet bevestigt. Maar dat is geen grens. Beide mogelijkheden bestaan. Beiden kunnen beleefd worden. Beiden zijn vrij en kunnen terzijde gesteld, dan wel beleefd én ondergaan worden. In feite wordt alleen wat voor het Ik past geheel beleefd. En dat dan ook zo volledig en intens mogelijk.

U zult misschien willen zeggen: maar voor ons zijn er dan toch, als stofmens, grenzen. Want wij kunnen toch niet onmiddellijk opgaan in God? Deze grens is al evenzeer een illusie. Uw wezen is op dit ogenblik met God verbonden, zoals het altijd was en altijd zal zijn. Ook in deze vorm kunt u zich hiervan geheel bewust worden, ook al is dat u misschien moeilijk. Want daarvoor moet u

heel wat vooroordeel en waan opzij leren zetten. Ook al vraagt het van u, dat je vele voorstellingen, en meningen, die u thans nog ketenen, opzij zult zetten, zo is het geen grens. U kunt deze weg vrijelijk gaan, geheel naar eigen beleven. U hebt daarvoor geen toestemming, geen paspoort, of bijzondere hulp nodig. Toch komt dit misschien nog het meeste een werkelijke, natuurlijke grens nabij, werkende als de zeeën en de bergketens op aarde, het is een grote inspanning dergelijke belemmeringen te overschrijden, of te overbruggen.

Op deze wijze kan men een grens construeren. Maar laat ons eerlijk blijven. Wanneer u in Limburg wandelt, noemt u dan de Cauberg de grens? Neen, nietwaar? Dat zou belachelijk zijn. Want je kunt er overheen. Je kunt er zelfs omheen gaan, wanneer je wilt.

Waarom aanvaardt men dan die steeds groter wordende hoeveelheid van grenzen? Grenzen voor de persoonlijke vrijheid: Daar mag u leven, hier mag u werken. Hier mag u vrijelijk gaan, maar ginds hebt u een paspoort nodig. Hier mag u persoonlijk bezit hebben, ginds mag dit niet. Waarom? De verklaring is betrekkelijk eenvoudig. De doorsnee mens weet, dat hij beperkt is. Hij meent deze beperking alleen te kunnen compenseren, door anderen nog meer te beperken, zodat hij vergeleken met hen nog groot en vrij is. In de bolsjewistische landen geldt, dat ieder voor de gemeenschap moet werken. In theorie is dit heel mooi. Het zou zelfs volkomen christelijk kunnen zijn. Maar, zo zegt men dan, niet iedereen kan beoordelen, welk werk hij nu wel of niet moet doen. Dus moeten wij de anderen regeren. Wij moeten hen dwingen op een bepaalde plaats te blijven werken. Wij moeten zijn bezit beperken. Wij moeten bepalen, hoeveel woonruimte hem toestaat. Kijk, wanneer dergelijke grenzen worden gesteld, grenzen, die toch soms, zij het moeizaam, door enkelen kunnen worden overschreden, dan weten wij, dat deze grenzen onzin zijn. Want degene, die aan het hoofd van een dergelijke staat staat, is niet meer dan een eenvoudige arbeider, of moujik, vergeleken met God. De arbeider in de fabriek is even wijs als zijn directeur, ook al heeft hij misschien niet de kennis van de eerste. Beiden willen leven, beiden willen gelukkig zijn.

Er zijn geen werkelijke grenzen, vrienden. Dat is alles illusie. Een illusie, die de mens scheidt om anderen zijn grootheid te bewijzen. De grenzen, die de mens trekt, zijn slechts bestemd, zijn onvermogen of zijn gebrek aan zelfbeheersing te verbergen. Misschien wilt u nu opmerken, dat er dan toch maar heel veel wetten bestaan, waaraan u moet gehoorzamen, of u wilt of niet. Misschien meent u wel, dat dit dan toch werkelijk grenzen zijn, want je kunt soms niet verder gaan zonder straf, of ongenoegen. Die wetten zijn geen werkelijke grenzen, want wanneer u wilt, kunt u verder gaan. U hebt alleen de consequenties van uw eigen handelingen te aanvaarden. Zoals u overigens - indien u het zou willen en er de moeite voor over zou hebben - alle grenzen ook zou kunnen overschrijden zonder paspoort. Wel zou u de daarmee verbonden gevolgen en moeilijkheden er op de koop toe moeten bij nemen. Gebrek aan moed, gebrek aan grootheid van denken en handelen, gebrek aan gemeenschapszin, gebrek aan geestelijke waarheid en wijsheid, zowel als aan stoffelijk inzicht, is de grens. Elke grens is slechts het onzalig product van de onbewuste mensheid. Ik hoop, dat dit voldoende is.

Reactie: In feite herhaalt u dus de stellingen van uw voorganger.

Antwoord: Inderdaad is er een grote overeenkomst tussen hetgeen mijn voorganger opmerkte i.v.m. het boeddhisme en hetgeen ik hier heb betoogd. Maar even goed kan ik dit geheel baseren op het christendom. Mits wij het ware christendom nemen natuurlijk. Ik kan mij baseren, op elke grote en ware leer, op elke waardevolle esoterische school. Want grenzen zijn overbodig, wanneer de mens zichzelf meester is. Er zijn geen grenzen noodzakelijk, omdat uiteindelijk voor ons allen de bewustwording komt. Begeren wij de bewustwording, dan leggen wij onszelf misschien beperkingen op. Maar dergelijke beperkingen komen dan voort uit de vrijheid die wij bezitten, om ook beperkingen voor onszelf werkelijk te maken. Er is echter geen sprake van een noodzaak tot beperking door de wil van anderen. Ik meen dus, dat hetgeen ik hier over grenzen heb gezegd, niet alleen met het boeddhisme strookt, maar voortvloeit uit alle geestelijke wijsheid die op uw wereld bekend is, zowel als uit alle geestelijke wijsheid, die mij in mijn huidige wereld is geworden.

In de reeks van lezingen, die door ons hier wordt gegeven, wordt allereerst getracht, u de mens te laten zien in zijn zoeken naar God, al dan niet op een bepaalde manier en al wat daarmee samenhangt. Daarop zou je eigenlijk moeten vragen: wat is de Schepping? Wij, geesten, hoog en laag, uit het duister, of uit het Licht, bewust of onbewust, hebben onze bindingen, zowel met uw wereld als met andere werelden. Ook aan uzelf is een eenheid met ons gegeven, die u nog

niet misschien geheel kunt beseffen. Er is iets, wat ons verbindt en waaraan wij niet kunnen ontkomen. De Goddelijke wil is de specie, die het bouwwerk van de mensheid heeft samengevoegd, onwrikbaar en onveranderbaar in zijn volmaakte vorm. Wij, die daarnaar zoeken, zijn reeds door deze Goddelijke oplossing, door deze Goddelijke definitie van volmaaktheid met elkaar verbonden. Daar doet een Allerzielen of Allerheiligen niets aan af. Wij leven, allemaal, jullie zowel als wij, in Gods wereld. Al hetgeen er aan verschil bestaat tussen stof en geest, is nietswaardig en onbelangrijk vergeleken bij die ene kracht, die in ons allen leeft, die ons voortdurend verbindt en die onze enige wet en onze enige waarheid is. Daaraan kunnen wij niet ontkomen. Wanneer de mensheid dan zo één of twee dagen in het jaar zich wat aarzelend misschien op de knie neerlaat en wat aarzelend misschien een kruisje slaat, of een ogenblik de handen vouwt, dan is dat over het algemeen een heel verkeerde opvatting van het juiste vertoon van eerbied, dat noodzakelijk is. Wat wij eren en herdenken op Allerzielen en Allerheiligen is niet de reeks van mensen en geesten, die bereikt hebben. Dat is niet alleen datgene, wat wij verloren hebben, of wat is heengegaan. Dat is de oneindigheid. U herdenkt uw eigen lot, uw eigen wezen, uw eigen mens-zijn.

Jullie zijn zielen, zoals wij. Wanneer u werkelijk dan zo'n dag, die de wereld algemeen viert, wilt maken tot iets van betekenis en inhoud, dan zijn er een paar punten, die wel erg belangrijk zijn, een paar punten, waar ik u eens op wil wijzen. De geest van de communist, van de fascist, van de democraat, van de jood, van de neger, zij zijn allen gelijk. Of er trompetten schallen en trommen roffelen voor de gestorven helden, of slechts de benauwende stilte blijft van een elektrische stoel, een gaskamer, of de strop, voor de dood maakt het geen verschil uit.

Het wordt Allerzielen, zegt u, en dus moeten wij denken aan vader, aan moeder, aan de kinderen of echtgenoten, die zijn voorgedaan. Wij denken nu aan al degenen, die ons zo lief en dierbaar zijn geweest. Wilt u dan deze dag feitelijk in een zelfbeklag doorbrengen? Wilt u nu alleen uw eigen en persoonlijke genegenheid uiten? Daarvoor hebt u een heel jaar. Dat is deel van uw leven. Dat hoeft u toch niet op een bijzondere dag te gaan herdenken? Of bent u ons, de zogenaamde doden, al zover vergeten, dat u werkelijk die jaarlijkse officiële gedenkdag nodig hebt, om u te realiseren, dat wij nog leven en bestaan? Daar, waar werkelijke liefde een band is, daar, waar werkelijke genegenheid heeft bestaan en nog bestaat, daar heeft men geen behoefte om een officiële wereldgedenkdag te vieren. Daar heeft men ook geen behoefte aan brandende kaarsen, aan plechtstatige gewaden, gezang, formaliteit of een gezamenlijke gang naar het kerkhof. Waar men wel behoefte aan heeft in deze wereld: Vrede, Eenheid. Wanneer het dan Allerzielen is, probeer dan eens te denken aan die mensheid als één, één en onveranderlijk. Eén in God, ongeacht afkomst, huidskleur, ras, of wat dan ook. Probeer eens te denken aan allen, aan de mensen in de stof én in de geest, alle wezens, die moeten worstelen om zich uiteindelijk te realiseren, waar en hoe zij leven. Als u dit kunt, dan krijgt die dag misschien wat meer betekenis.

Nu moeten wij echter ook gaan spreken over de waarheid, die geborgen ligt in de grote godsdiensten. De eerste spreker heeft hier heden een begin mee gemaakt door zijn beschrijving van het boeddhisme. In de loop der tijden hoort u daar trouwens nog wel meer over. Hierbij is het ons inziens echter niet noodzakelijk de verschillen met nadruk aan te wijzen. Want wie let op de verschillen maakt ook weer, bewust of onbewust, grenzen. Wie echter de grote, en belangrijke overeenkomsten beseft, zal de grenzen zien versmelten als de waan, die zij zijn. Daarvoor in de plaats zal hij kunnen komen tot grotere harmonie en gezamenlijk streven. Dezen kunnen, ook in de stof reeds, een uitdrukking zijn van de Goddelijke waarheid en wijsheid, de Goddelijke vrije oneindigheid, die de mens in feite behoort.

Ik hoop, dat u door deze toelichting niet alleen het vraagstuk van de grenzen duidelijker wordt, maar ook hetgeen wij in deze reeksen van lezingen trachten te betogen. Wij zullen nu gaan pauzeren. Na de pauze krijgt u dus, in afwijking van het gebruikelijke, enkele beschouwingen, die aan Allerzielen zijn gewijd. Dit wordt door twee sprekers die elk voor zich willen en zullen trachten, de sfeer van Allerzielen en hun visie daarop voor u duidelijk te maken.

Ik voor mij dank u voor uw belangstelling en geef het medium vrij.

Goedenavond.

ALLERZIELEN

Goedenavond, vrienden.

Het is nu eenmaal gebruikelijk aan het feest - of de herdenking zo u wilt - van Allerzielen, enige aandacht te besteden. U zult misschien op willen merken, dat wij daarmee wel wat te vroeg zijn. U hebt gelijk. Maar het is soms wel eens goed, ons zo een ogenblik te bezinnen op de feesten, die de wereld viert in een veel te persoonlijke zin: men heeft het allemaal zo mooi bij elkaar gebracht. Een wereld, die mistroostig wordt, bladeren die vallen, regen die met woeste vlagen neerslaat. Daarbij dan de portretten van de overgeganen, versiert met een bloem en een kaarsje. De kerkhoven stil, verlaten en guur, worden bevolkt met de wat bibberende mensen, die de doden weer eens eer komen bewijzen.

Maar is dat nu werkelijk Allerheiligen, of Allerzielen?

Er zijn natuurlijk heel andere betekenissen en werkingen eraan verbonden. Juist hierom vinden wij het altijd toch weer prettig aan dergelijke dagen toch een ogenblik wat extra aandacht te besteden. Wanneer wij u zien met Allerzielen, dan valt ons op, dat haast een ieder alleen maar zijn eigen doden herdenkt. Is dat dan ALLER-zielen? Wij zien, dat men in een menigte, plechtig en ritueel, zijn bijeenkomsten houdt, met zang en preek, bij spiritualisten ook met helderziende waarnemingen. Wij horen de bruisende koorzang in de kerken en het gebed voor alle zielen, tot alle heiligen. Wij zien de herdenking in de zilver omrande rouwgewaden van de priester en horen haar in het onwillekeurig wat galmende preektoontje van dominee en het traag-trekkende gezang van de gemeente.

Tja. Dat is natuurlijk allemaal wel heel erg aardig. Maar wat is dan de kern van hetgeen men op Allerheiligen en Allerzielen zou moeten herdenken? Dan kan misschien juist dit herdenken van de doden iets zijn, als het ontwaken van Osiris, wanneer de zonneboot de laatste poort nadert. Het ogenblik, dat hij, ontwakend, met het licht van zijn blik de demonische gedachten van het duister verdooft en verslaat. Mensenzielen zijn jullie, mensenzielen zijn wij. Zichtbaarheid of onzichtbaarheid zijn geen feitelijke grenzen. Verschil in wereld maakt niets uit. Wat wij nodig hebben, wij allemaal, is de band van eenheid. De gebondenheid, die ons maakt tot dit éne wonderlijke wezen, waarin God dan geopenbaard heeft Zijn eigen volmaaktheid, de structuur van Zijn Schepping, de eenheid, waarin Hij al het zijnde eens zal absorberen.

Wilt u dan denken aan iets? Wilt u bidden op zo een dag?

- Bidt dan voor de negers en de kleurlingen in Little Rock, in Londen. En in Holland.
- Bidt voor degenen die niet begrijpen, dat menselijkheid, eerbaarheid en asielrecht iets anders zijn dan de koude artikelen van de wet.
- Bidt voor degenen die menen, dat zij een commerciële belang moeten stellen boven een menselijk belang.
- Bidt voor de politici, die spelen met een wereld, waarvan zij het begrip allang hebben verloren.
- Bidt voor de mensen, die verdoofd en verblind zijn door hun godsdienst, waar deze hen tot enige waarheid is geworden, zonder enig besef van de waardigheid en waarheid die in anderen leeft.
- Bidt voor hen, die zijn overgegaan in haat en geweld door de onvolkomenheden van uw wereld.
- Bidt voor de onverantwoordelijken, die niet schijnen te beseffen, hoe kostbaar een mensenleven is.
- Bidt voor de dwazen, die verdeeldheid scheppen, waar eenheid behoort te zijn.

Maak van uw Allerzielen niet alleen een dag om eens na te denken over hen die zijn heen gegaan. Maak er een dag van, waarbij u nadenkt over de eenheid van allen, heengegaan of niet. Maak er de dag van, dat u herdenkt de eeuwige en onverbreekelijke gebondenheid van alle leven in God. Onverbreekelijk. De fouten van uw medemensen, de fouten van uzelf, de deugden van hen, die leven aan de andere kant van de wereld en uw eigen streven ten goede, zijn samen één. ALLER ZIELEN één, ongeacht waar zij leven, of in welke tijd.

Eerst wanneer u zich dit hebt gerealiseerd, eerst wanneer u deze dingen u eigen hebt gemaakt, deze eenheid van menselijk zijn, deze gebondenheid in God, die Al te boven gaat, denk dan na, zo u dit wil, over uw overgeganen. Denk dan aan ons. Maar weet wel, dat uw gebeden ons weinig kunnen baten, wanneer zij het product zijn van gebruiken, of wat sentimentele beweging. Uw gewoonte van herdenking trekt de geest tot de wereld. Dat is waar. Maar zij geeft die geest niets. Niets, buiten misschien een ogenblik van herinnering. Doch al, wat u doet om de eenheid van de wereldziel te her-openbaren door uw eigen streven en daden, geeft rust aan alle zielen. Het bloempje, wat u neerlegt - sierlijk en fraai - teken van herdenking, is liefelijk. De traan, die u stort, zal ongetwijfeld voor een geest het bewijs kunnen zijn, dat zij niet voor niets geleefd heeft. Maar deze dingen verdrinken in de zee van menselijk onbegrip, van menselijke onwetendheid, die zich ook voortzet na de dood.

- Denkt u ook aan degenen, die in Siberië sterven in de opkomende kou? Denkt u aan deze slachtoffers, met 200 of meer te saam in een veenhut gedrukt, waarin maar 40 of 50 redelijk zouden kunnen leven?
- Denkt u aan de negers? Mishandeld en neergeknuppeld, omdat zij toevallig de verkeerde huidskleur hebben. Denkt u, dat zij soms prettig overgaan?
- Denkt u aan de Algerijnen met hun haat en de Fransen met een even grote haat?
- Denkt u aan Israël, trots en bevreesd, wat onwillekeurig de haat weer op doet waaien tegen al die omringende Moslimstaten?
- Denkt u aan de slachtoffers, die vallen in Egypte?

Wat denkt u van de dreigende voortdurende strijd tussen India en Pakistan? Staten, die over vrede spreken en in hun achterlanden een voortdurende struikroverij en een voortdurende oorlog kennen. Wat denkt u van de slachtoffers van de menselijke beschaving? Denkt u, dat die overgaan in Licht, vreugde en vrijheid? Dat zijn er maar enkelen. Als de mensheid beter wordt, al is het maar een klein beetje, dan worden alle zielen beter. Dan is er een kracht ten goede geschapen.

Misschien vindt u het onpassend, dat ik mijn rede wil besluiten met een uitroep: "Mensen, geef je toch niet over aan sentimentele vroomheid! Laat je toch niet tot tranen bewogen herinneren aan het verleden. Doe iets! Stel eens één daad om de wereld eens een beetje meer vergevingsgezindheid te geven! Probeer eens één mens, één ziel te redden door een daadwerkelijk offer! Vier zo uw Allerzielen! Dan zal het betekenis hebben!"

Misschien past het niet. Ik weet het niet. Ik weet wel, dat dit een grote waarheid is. Wij, wezens van geest en van stof, wij zielen, delen Gods, wij moeten onze geschillen vergeten. Wij moeten de grenzen tussen onze werelden vergeten. Wij moeten de éénheid weten te vinden, waarin het ons mogelijk wordt ook voor onszelf Gods volmaaktheid te openbaren. Dat kunnen wij alleen door te werken aan onszelf én door onszelf aan de wereld. Dat, vrienden, is mijn opinie omtrent het komende feest van Allerzielen.

Ik dank u.

Goedenavond, vrienden.

Dit waren zo even een paar harde woorden. Ik wil niet zeggen, dat zij onwaar zijn. Helemaal niet. Maar... wat zou een mens zijn helemaal zonder bewogenheid? Kijkt u eens: Allerzielen is oorspronkelijk een kerkelijk feest. En de wereld heeft de herdenking van zijn doden ondergebracht daarin. Men heeft geprobeerd om onbewust die verbondenheid, waar mijn vriend luidkeels van sprak, toch te vinden. Daarom mag ik ook juist nu bij voorbaat mijn mening over dit Allerzielenfeest eens zeggen.

Wij kunnen niet verwachten van een mens, dat hij alle dingen gelijkelijk reeds liefheeft. Maar God Zelf heeft liefde, die meer is dan alleen maar stoffelijk, ons gegeven als een middel tot bewustwording. Wanneer wij allemaal in de geest zo terug kijken naar uw aarde, en wij zien, hoe veel mensen ons toch nog liefhebben, ons niet vergeten zijn, dan is dat vreugde en soms ook een troost, vooral als je in het duister bent, is het vaak een hele grote troost. Dan mogen wij wel zeggen, dat het niet zo belangrijk is. Och, wat is de belangrijkheid van een mens? Wat is de belangrijkheid van een ziel in de kosmos? En toch heeft onze Meester gezegd: "Niet één mus zal

vallen zonder de wil des Vaders". Dan mogen wij misschien toch wel een klein beetje onze persoonlijke genegenheid ook uiten? Ik geef toe: het is niet kosmisch en niet groot. Maar, vrienden, zouden wij dat beetje liefde, wat er in ons leeft, dat beetje genegenheid, dan willen verdrinken in wat de rede zegt, wat wij moeten zijn? Ik geloof, dat één onwetende, oprechte bede aan God vaak meer betekent dan de grootste wijsheid. Omdat ons wezen met God verbonden is en in harmonie is. En de kleinheid van de kerken... och ja.... De kerk in rouw. Het koor, dat plechtig zingt. Moge zij dan misschien eenzijdig zijn, maar het is dan toch een begin. Laat Allerzielen dan toch voor ons, tenminste, wanneer wij kunnen, iets betekenen van de liefde die wij kennen voor levenden en doden. Laat zo een dag dan voor u in de stof, voor ons in de geest, tenminste onvolmaakt, iets van de eenheid aanduiden, die - ook de vorige spreker heeft gelijk - uiteindelijk ons aller doel is.

Weet u, vrienden, ik heb lang geleefd en ik ben volgens uw maatstaven ook al heel lang dood. Maar ik heb ook - laat ik het nederig bekennen - nog niet allen gelijk lief. Ik probeer het. Ik probeer om alle mensen in gelijke mate lief te hebben. Maar mijn onvolmaaktheid geeft mij soms wel een voorkeur. Zo heb ik bv. hier jullie allen lief, wanneer u zoekt naar waarheid, dan is het, alsof mijn hart daardoor bewogen wordt. Zo heb ik alles lief, wat lijden moet, méér dan, wat sterk is. En al haat ik niet meer, ik schrik wel eens terug voor die sombere, koude machtslust, die je in de mensen wel ziet. Weet u, ik geloof, dat het beter is om in het onvolmaakte en misschien zelfs in het beperkte je gevoel van eenheid te uiten, dan om niet te uiten. Wanneer wij dan toch een bloemetje zetten en een kaarsje branden, wat hindert het dan, dat het in de eerste plaats is voor dat, wat wij kennen en liefhebben. Laten wij het daarnaast aan God offeren, opdat wij zullen leren, eens de waarheid kennende omtrent ons eigen wezen, omtrent Zijn grootheid, alle dingen lief te hebben.

Ik houd niet van woorden, die van u een volmaaktheid eisen, die mij wat te groot lijkt voor een mens. Je kunt gelijk hebben en door dit gelijk toch een wereld ten onder doen gaan. Zo ver zal het mijn vriend en collega wel niet komen, dat geloof ik niet. Maar laten wij toch niet vergeten, dat uit het kleine het grote voort kan komen. Daarom zeg ik van mijn kant, als het dan Allerzielen is en u kunt misschien niet die eenheid van de wereld herdenken, denk eens eerst aan uw eigen overgeganen en dan aan al die anderen, waar niemand aan denkt. Laat u dan door medelijden, door dat verloren zijn van al die anderen bewegen om eens liefdevol te denken aan, en te bidden voor hen, die dan toch wel in het duister zijn.

De Almachtige God heeft ons onze weg gegeven. En in deze weg ons vermogen om lief te hebben, ons vermogen tot begrijpen. Laten wij dan, wat God ons gegeven heeft, gebruiken. Laten wij ons vermogen om onze liefde uit te strekken tot de verlorenen, de eenzamen, de dolenden in de geest, gebruiken, opdat er toch iets Licht, één ogenblik van minder smarten mag zijn voor hen. Want dit kan ook het begin zijn van die openbaring van waarheid, waarin wij dan wél alle dingen liefhebben. Laat ons beginnen, zoals wij kunnen, zo goed en zo edel mogelijk.

Maar, vrienden, vergeet één ding niet: Méér in de geest heeft u lief, dan u dit beseft. Méér in de geest weet omtrent u, dan u geloven kunt. Méér waarheid is er rond u, dan u durft te aanvaarden. Dit alles is uiting van een kosmische liefde. Laat dan het menselijk gebruik en het geestelijk streven deze liefde bevestigen, zo goed als zij kan. Dan is daarmee, geloof ik, voldoende gedaan.

Nu hoop ik, dat mijn vriend en collega, zowel als u, mij zullen vergeven, dat ik hier en daar wat tegengesputterd heb. In de eerste plaats is het oude mensen eigen. In de tweede plaats: vanuit mijn standpunt heb ik ook gelijk. Ik hoop, dat wij met Allerzielen gezamenlijk iets van Licht kunnen scheppen, hoe dan ook, opdat er meer vrede zij in alle sferen en hemelen, zowel als op de aarde, opdat het boze, het kwade, dat schuilt in de mens, teniet moge gaan in het streven naar God.

Goedenavond, vrienden.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond, vrienden.

Daarmee, vrienden, zijn wij zo ongeveer aan het einde van onze bijeenkomst gekomen. Nu hoop ik maar, dat ik vandaag een paar woorden mag wijden aan Allerzielen als slotwoord. Ik zou dat voor de aardigheid eens willen doen, zoals dat zou kunnen zijn in verschillende sferen en werelden. Dan moeten wij wel beginnen met het hoogste en eindigen met het laagste, dan zien wij de beste samenhang.

ALLERZIELEN

Eenheid, in het Goddelijke voor een wijl' geopenbaard,
als vloeiend lichte lijn
in het reeds beperkte zijn van mensen.
Vreugde over het aanvaarden van eenheid
in de eeuw 'ge vreugd
een dag, die nimmer eind.

Vreugde in het gouden licht,
dat nu een wijle terneer mag stralen,
terwijl door liefde, denken, zacht gedragen
de stralen dalen, tot op de wereld.
Gevend voor een wijle daar licht en hoop.

Vreugde in de kleurensferen,
waar warreling van kleuren
openbaart de veelheid van de tegenstelling,
waarin God Zich openbaart
aan het Zijnde.

Vreugde, omdat 's levens einde,
zijnde een begin,
op aarde wordt herdacht.
Zo openbarend de verscheiden macht van God.

Vreugde in kleuren, vol van klanken,
een jubelkreet, die door de hemel zweeft,
omdat de mens, in het Allerzielen herdenkend
een wijle beseft, dat niets nog sterft,
dat alles leeft.

Een vreugdig gaan uit drukke zomersferen;
uit bergen en woud, uit stad en tuin tezaam gevloeid
een menigte van lichte geesten,
die nu ter aarde daalt.
Die spreekt een wijle tot banden,
op de aarde reeds misschien vergeten.

Een ogenblik, waarin het beperkte lichte weten
zich openbaart in al, wat er op aarde leeft.
Herleven van de oude banden, voor dat,
wat nauw en nevelen ontsnapt
noch scheidt zich wereld als een wereld,
alsof de stof in geest bestaat.

En daarin: wondere openbaring,
een band hernieuwt.
Waar door het Ik erkennen laat het Ik
niets gaat voor goed verloren.
Oneindig is de Lichte kracht.

Uit grauwe nevels samen gekomen,

uit diepe krochten opgestaan,
breekt voor een korte wijl de waan
van de gebondenheid,
is kwelling als een eeuwigheid verbroken
in een enkel denken.

Even leeft de aarde weer.
Even kent men weer de mensen
en vindt misschien de kracht
om niet meer terug te gaan.
Terwijl anderen weer vallen,
in de beperking van hun eigen denkkring
sterk gevangen.

Het Allerzielenfeest,
waarin het diep verlangen
van mens en geest wordt uitgedrukt,
waarin het Licht zich openbaart.
Voorbeeld van dat, wat eens gaat komen,
wanneer de laatste waan,
de laatste dromen zijn verstorven.
En slechts het ware Licht bestaat.

Onbegrepen menselijk pogen naar de grootheid,
waarin zich kennen doet de Schepper
en sterft de tijd.
in eenheid van het volmaakte leven.

Dat is dan zo een beetje, wat het betekenen kán, dat Allerzielenfeest. Maar vooral is belangrijk, wat het voor u betekent, vrienden. Een ieder zal het op zijn eigen wijze beleven, maar het kan grote betekenis voor u krijgen. Alleen..... gebruik het niet om te treuren, want tranen..... Wie in het duister leeft, kent tranen genoeg. Wie in het Licht leeft, zal geen traan meer kunnen herkennen. Tracht in dit feest te vinden de grote eenheid, die alle sferen te allen tijde vereent. Een eenheid, die op zo'n enkele dag bijzonder duidelijk kenbaar wordt, vooral voor lagere sferen en stof.

Nu hoop ik, dat u mij de vrijheid zult vergeven die ik nam door zelf een onderwerp voor dit "Schone Woord" te kiezen. Nu rest mij slechts u een aangename avond en een gezegende nachtrust toe te wensen. Tot een volgende keer misschien.